

Міністерство охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет

«Затверджую»

Проректор з науково-педагогічної
(навчальної) роботи ОНМедУ
д.мед.н., професор Ульянов В.О.

2016 р.

МЕДИЧНЕ ПРАВО
(назва елективного курсу)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Рівень підготовки Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Ступень доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія», 222 «Медицина»

2016 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеського національного
медичного університету,

Академік НАМН України, професор
_____ В.М. Запорожан

«___» _____ 2016 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина
(код та найменування спеціальності)

Елективний курс "Медичне право"

Кафедра соціальної медицини, медичного права
та менеджменту

Одеса, 2016

І. Нормативні дані.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				СРС	Вид контролю
	Всього годин	аудиторних				
		Лекції	Практичн і заняття	Семінарськ і заняття		
Розподіл навчального часу	30	2	8	5	15	поточний
Підсумковий контроль						залік

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин. Аудиторне навантаження – 50 %, СРС – 50%

Робоча навчальна програма програма складена: проф., д.ю.н. Погрібним С.О., к.ю.н. Пучковою Г.В. на підставі Освітньо-наукової програми МОН України 2016 р. та Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015.

Програму обговорено на засіданні кафедри “___” _____ 2016 р.

Протокол № _____.

Завідувач кафедри, д.юр.н., професор _____ С.О.Погрібний

Програма затверджена на засіданні _____ ОНМедУ

(протокол № ___ від “___” _____ 2016 р.

Голова _____

Програму затверджено на засіданні ЦКМР “___” _____ 2016 р. Протокол № __.

II. Мета та завдання дисципліни.

Елективний курс «Медичне право» для слухачів третього освітньо-наукового рівня вищих медичних навчальних закладів є частиною комплексної підготовки з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у галузі медичного права, спрямований на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навиків правозастосування і дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

Мета викладання дисципліни: комплексна підготовка аспірантів, які отримають необхідний обсяг правових знань, знатимуть практичні механізми правореалізації, володітимуть достатнім рівнем правової культури та правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин.

Викладання навчальної дисципліни проводиться у вигляді лекцій, практичних, а також семінарських занять.

У результаті закінчення курсу слухач повинен знати:

1. Міжнародні та регіональні стандарти в галузі прав людини й охорони здоров'я.
2. Чинне законодавство України про охорону здоров'я.
3. Права й обов'язки суб'єктів медичних правовідносин.
4. Механізми й процедури захисту своїх прав.
5. Види й підстави юридичної відповідальності за професійні правопорушення.
6. Правові умови провадження окремих видів медичної діяльності.

Слухач повинен уміти:

1. Використовувати у своїй діяльності чинну національну нормативно-правову базу в галузі охорони здоров'я.
2. Забезпечувати документообіг у закладі охорони здоров'я відповідно до вимог чинного законодавства України; здійснювати права та виконувати обов'язки, гарантовані законодавством України.
3. Створювати умови й підстави для забезпечення прав пацієнтів.
4. Звертатись за захистом своїх прав й адекватно реагувати на порушення прав інших суб'єктів медичних правовідносин.
5. Забезпечувати розгляд звернень громадян згідно з законодавством України.
6. Дотримуватись і поважати права пацієнтів.

III. Зміст навчальної програми

Програма курсу структурована та складається з трьох тематичних розділів:

- законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні;
- правовий статус суб'єктів медичних правовідносин;
- юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення.

Видами діяльності згідно з навчальним планом є:

1. Лекції – 2 год.
2. Практичні заняття – 8 год.
3. Семінарські заняття – 5 год.
4. Самостійна робота слухачів (СРС) – 15 год.

Формою підсумкового контролю знань з дисципліни «Медичне право» є залік.

Структура навчальної дисципліни «Медичне право»

Тема заняття	Лекція	Семінарське заняття	Практичне заняття	СРС
Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я і прав людини				
Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я	2			
Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я.				2
Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин				
Правовий статус пацієнта. Правосуб'єктність.		2		
Правовий статус законних представників				2
Загальні права пацієнта. Права пацієнтів за окремими напрямками надання медичної допомоги			2	1
Обов'язки пацієнта				2
Медичний працівник та його правовий статус.		1	2	
Права та обов'язки медичних працівників			2	
Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення				
Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів		2		
Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я				4
Адміністративна та дисциплінарна відповідальність медичних працівників			2	
Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги				4

Аудиторне навантаження – 50 %, СРС – 50%

Тематичний план лекційних занять

№	Тема	Кількість годин
1.	Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я	2
Усього		2

Тематичний план практичних занять

№	Тема	Кількість годин
1.	Загальні права пацієнта. Права пацієнтів за окремими напрямками надання медичної допомоги	2
2.	Медичний працівник та його правовий статус.	2
3.	Права та обов'язки медичних працівників	2
4.	Адміністративна та дисциплінарна відповідальність медичних працівників	2
Усього		8

Тематичний план семінарських занять

№	Тема	Кількість годин
1.	Правовий статус пацієнта. Правосуб'єктність.	2
2.	Медичний працівник та його правовий статус.	1
3.	Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів	2
Усього		5

Тематичний план самостійної роботи

№	Тема	Кількість годин
1.	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я.	2
2.	Правовий статус законних представників	2
3.	Загальні права пацієнта. Права пацієнтів за окремими напрямками надання медичної допомоги	1
4.	Обов'язки пацієнта	2
5.	Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я	4
6.	Юридична оцінка несприятливих наслідків надання медичної допомоги. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги	4
Усього		15

IV. Питання до заліку.

1. Суб'єкти та об'єкти медичного права.
2. Правоздатність та дієздатність фізичної особи. Законне представництво.
3. Виникнення права на життя людини.
4. Право на охорону здоров'я.
5. Право людини на особисту недоторканність, свободу та гідність.
6. Роль і значення лікарської етики і деонтології. Етичний кодекс лікаря України.
7. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.

8. Міжнародно-правові та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я.
9. Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні.
10. Управління у сфері охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.
11. Поняття медичної допомоги та її види за законодавством України.
12. Медична допомога і медична послуга: співвідношення понять.
13. Нормативні вимоги до обсягу безоплатної медичної допомоги: проблеми і шляхи вирішення.
14. Права людини у сфері охорони здоров'я.
15. Поняття пацієнта та його правовий статус.
16. Реалізація права пацієнта на вибір в медичній діяльності.
17. Права пацієнта в репродуктивній сфері.
18. Право пацієнта на інформацію.
19. Інформована згода на медичне втручання.
20. Лікарська таємниця.
21. Медичні працівники як суб'єкти медичних правовідносин, їхні права та обов'язки.
22. Правове регулювання медичних експертиз.
23. Правове забезпечення охорони дитинства в Україні.
24. Правове регулювання донорства, зокрема трансплантації, в Україні.
25. Правові питання забезпечення населення лікарськими засобами.
26. Правове регулювання проведення медико-біологічних експериментів в Україні.
27. Правове регулювання надання психіатричної допомоги.
28. Юридичні аспекти профілактики та лікування інфекційних хвороб, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу.
29. Правові проблеми абортів.
30. Лікарські помилки. Нещасні випадки. Проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
31. Нормативно-правова база регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
32. Ятрогенна патологія.
33. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я. Юридична відповідальність медичних працівників.
34. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
35. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.

Рекомендована література

1. Бібліографія з медичного права: національний контекст / упоряд. І.Я. Сенюта, О.Є. Січкоріз, Х.М. Шубак ; за заг. ред. І.Я. Сенюти. – Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2014.
2. Берн И., Коэн Дж., Оверал Дж., Сенюта И. Права человека в сфере охраны здоровья: практическое пособие / Под науч. ред. И. Сенюты. – Львов : Изд-во ЛОБФ «Медицина и право», 2012.
3. Кашинцева О.Ю. Медичне право. Наріжні проблеми медичного права : підручник / за ред. С.Г. Стеценка. – К.: Атака, 2010.
4. Кашинцева О.Ю. Проблеми права біоетики : курс лекцій / КУП НАНУ. – К., 2012.

5. Лашкул З.В., Сізінцова Ю.Ю., Фершал Я.Ю. Інформована згода: поняття, мета та значення у процесі реалізації прав та обов'язків медичних працівників і пацієнтів. – Запоріжжя : ТОВ «Видавничий будинок «Кераміст»», 2013.
6. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України : навчально-практичний посібник / Р.А. Майданик. – К. : Алерта, 2013.
7. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності. Кн. 2 : підручник / Т.С. Грузева, М.В. Банчук, В.Ф. Москаленко, Б.В. Михайличенко, Т.С. Грузева, І.Ю. Хміль, О.І. Артеменко. – К. : ВСВ «Медицина», 2011.
8. Охорона здоров'я в Україні: організація та законодавче забезпечення / І.А. Голованова, В.П. Лисак, В.М. Пашков [та ін.]; за заг. ред. В.П. Лисак [та ін.]. – К.: МОРІОН, 2014.
9. Сучасне українське медичне право : монографія / за заг. Г.Г. Стеценка. – К. : Атіка, 2010.

Допоміжна література

1. Болотіна Н.Б. Медичне право як галузь права і навчальна дисципліна // Сучасне українське медичне право : монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. – К.: Атіка, 2010.
2. Воробьева Л.В. Медицинское право : краткий курс лекций / Л.В. Воробьева. – Ростов н/Д : Феникс, 2014.
3. Чеботарьова Г.В. Кримінально-правова охорона правопорядку в сфері медичної діяльності : монографія. – К.: КНТ, 2011.

Основні нормативно-правові акти України

1. Конституція України: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс законів про працю України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Цивільний кодекс України: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
7. Про донорство крові та її компонентів: Закон України від 23.06.1995 р.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/239/95-вр>
8. Про екстрену медичну допомогу Закон України від 05.07.2012 р.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>
9. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/print1382877439537761>
10. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>
11. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991 р. [Електронний ресурс].: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>
12. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>
13. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>

14. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині: Закон України від 16.07.1999 р.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1007-14>